

Akrilat: plastika, umetna smola, navadno polimer metakrilata, ki se uporablja za izdelavo umetnih zob ter protez in v kirurgiji.

Anestezija: zdravilo, ki ga dobite pred posegom, da ne bi čutili bolečine.

Baza: del proteze, ki ima ležišče na mehkih tkivih in v kateri so vstavljeni umetni zobje.

Čiščenje zobnega kamna: odstranjevanje zobnih oblog. Pri osebah starejših od 18 let te storitve ni možno obračunati ZZZS.

Delovni nalog za zobnoprotetične storitve: javna listina ZZZS, s katero zobozdravnik naroča izdelavo zobnoprotetičnega nadomestka v zobotehničnem laboratoriju. V listini je med drugim točno opredeljen nadomestek in material, iz katerega bo ta narejen.

Dentalna zlitina – kovina: bolj natančen izraz za kovino, ki se uporablja v zobozdravstvu za izdelavo prevlek, mostičkov ali kovinske baze proteze. Je zlitina, ki vsebuje različne odstotke zlata, paladija ali npr. kobalta, kroma pri kovinski bazi proteze.

Destruirana zobna krona: zobna krona, ki je ni mogoče obnoviti z zalivko (plombo). V tem primeru je v okviru zdravstvenega zavarovanja podana pravica do izdelave prevleke.

Doktrina: znanstveno dognan skupek postopkov, ki veljajo kot vodilo za ugotavljanje in zdravljenje bolezni.

Doplačilo: znesek, ki ga morate poravnati pri zobozdravniku v primeru, če niste dopolnilno zdravstveno zavarovani, če želite izdelek iz nadstandardnega materiala, če uveljavljate storitve, ki so delno pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, delno pa so samoplačniške.

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje: vrsta zdravstvenega zavarovanja, ki zagotavlja zavarovanim osebam doplačilo zdravstvenih storitev, ki niso v polni vrednosti krite iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Faseta: del prevleke, ki je prilepljen na njen kovinski del in je v barvi zoba. Lahko je iz kompozitnega materiala (brez doplačila) ali iz porcelana (potrebno doplačilo).

Garancijska doba: doba, v okviru katere zobozdravnik opravi morebitno potrebno popravilo opravljene storitve na svoje stroške ali stroške ustanove, v kateri dela. Garancijska doba za zalivke znaša 9 mesecev, razen za zalivke pri predšolskih otrocih in na mlečnih zobeh, kjer ni garancijske dobe in se popravilo opravi na stroške zdravstvene zavarovalnice. Za prevleke krone in mostičke znaša garancijska doba eno leto.

Implantat: je zobni korenini podoben in iz kovine (najpogosteje iz titana) izdelan vsadek, ki se kirurško vgradi v čeljust. Implantat je lahko priprava za prevleko, mostiček ali protezo, s katerim se lahko obnovi funkcija in estetika zoba oziroma zobovja.

Inlay: laboratorijsko izdelana zalivka, narejena iz kovine ali drugih materialov. Če je zalivka izdelana iz standardne kovine, jo plača zdravstveno zavarovanje.

Karies: zobna gniloba, bolezenska razgradnja trdih zobnih tkiv.

Kavitet: 1.) zaradi kariesa nastala votlina v zobu. 2.) z določenim postopkom s strani zobozdravnika narejena votlina v zobu, ki jo zapolni z zalivko.

Kompozit: plastičen material oziroma umetna smola (BIS-GMA, bis-gamamethylmetacrylate) v barvi zob, ki so mu dodana polnila za boljšo trdnost. Zdravstvena zavarovalnica prizna zalivke iz tega materiala samo na sprednjih zobeh, v stranskem sektorju pa tudi za otroke do 15. leta ter za nosečnice in doječe matere. V ostalih primerih, ko se material uporabi za zalivko v stranskem sektorju, je potrebno doplačilo.

Kovinska baza proteze: del proteze, ki je narejen iz kovine. Proteza ni nikoli povsem kovinska, temveč je del proteze, ki posnema dlesen, narejen iz akrilata.

Krona: del zoba nad dlesnijo.

Kvadrant: izraz, ki označuje ¼ čeljusti. Čeljusti so razdeljene na zgornjo desno četrtino, zgornjo levo četrtino, spodnjo levo četrtino ter spodnjo desno četrtino.

Mostiček: nesnemni zobnoprotetični nadomestek, pri katerem so nadomeščeni zobje pritrjeni na prevleke zob nosilcev. Mostiček je pravica iz zdravstvenega zavarovanja:

- v primeru, da ima zavarovana oseba vrzel, v kateri manjkajo 3-je zobje zapored in da ni skrajšane zobne vrste,
- v primeru, da zavarovani osebi manjka 5 zob v več vrzelih v istem ali obeh kvadrantih iste čeljusti, med katerimi je 1 zob,
- v primeru, ko zavarovani osebi manjkajo 1, 2, 3 ali 4 zobje v vidnem sektorju.

Napotni zobozdravnik: zobozdravnik specialist, h kateremu osebni zobozdravnik napoti pacienta za opravljanje določene-ga posega ali storitve.

Opornica: izdelek, ki podpira trdo in/ali mehko tkivo v določenem položaju.

Ortodontski aparat: naprava, ki jo ortodont vstavi v usta z namenom, da premakne zobe in/ali spremeni obliko čeljusti. Obstajajo snemni in fiksni (nesnemni) aparati. Zdravstvena zavarovalnica je praviloma plačnik snemnih aparatov in samo izjemoma fiksnih aparatov za osebe do 18. leta starosti.

Osebni zobozdravnik: zobozdravnik, ki je sklenil pogodbo z ZZZS, ali je zaposlen v ustanovi, ki je sklenila tovrstno pogodbo. Zobozdravnik, ki izpolnjuje pogoje za osebnega zobozdravnika, je dolžan sprejeti vse zavarovane osebe, ki si ga izberejo. Odkloni jih lahko:

- če je pri njem evidentirano število zavarovanih oseb, ki je preseglo določeno število,
- ali če si ga zavarovana oseba želi izbrati v nasprotju s Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Parodontcij: zob obdajajoča alveolarna kost, cementna plast zoba, pozobnica in dlesen.

Parodontopatija ali parodontalna bolezen: bolezen parodonticija, bolezen obzobnega tkiva.

Zobni plak: mehka lepljiva snov iz ostankov hrane in bakterij, ki se formira na zobeh. Je vzrok nastanka zobne gnilobe in boleznih dlesni.

Poliranje: postopek, s katerim zobozdravnik odstranjuje plak, umazane obloge na zobeh z uporabo abrazivnih past za poliranje. Tudi postopek, s katerim se naredi gladko in sijajno površino zalivke, proteze, prevleke ... Storitve ni možno obračunati zdravstvenemu zavarovanju v primeru, ko gre za poliranje zalivke iz kompozitnega materiala v stranskem sektorju (storitev je samoplačniška).

Polnjenje korenine zoba: zaključni del postopka zdravljenja obolelega zoba.

Posteriorni zobje: zobje za podočnikom, ličniki in kočniki.

Porcelan: v barvi zoba pesku podoben material iz kaolina in drugih primesi.

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja: temeljni podzakonski akt, ki podrobneje ureja vrste in obseg pravic iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja, pogoje in postopke za uresničevanje pravic, standarde zdravstvenih storitev in pripomočkov, varstvo pravic zavarovanih oseb in drugo. Podrobneje določa tudi pravico do zobozdravstvene dejavnosti in način uresničevanja te pravice. Sprejme ga skupščina ZZZS

Predlog zobnoprotetične rehabilitacije: javna listina ZZZS, ki jo izpolni zobozdravnik in podpiše pacient. Listina se nato posreduje pooblaščenim osebam na ZZZS, ki ugotovi, ali je načrtovani in s pacientom dogovorjeni zobnoprotečni nadomestek (proteza, mostiček itd.) plačljiv iz sredstev zdravstvenega zavarovanja. ZZZS listino vrne zobozdravniku in na hrbtni strani označi, ali je ZZZS plačnik predlaganih storitev. V primeru, da je predlog zobnoprotetične rehabilitacije zavrnjen, je to tudi obrazloženo. Pacient ima pravico do vpogleda v listino, ki skupaj z delovnim nalogom predstavlja vsebinsko celoto.

1. Totalna proteza

2. Delna snemna

- proteza je zobnoprotetični snemni izdelek, s katerim se nadomestijo manjkajoči zobje,
- totalna snemna proteza je zobnoprotetični izdelek, s katerim se nadomestijo vsi zobje v eni čeljusti,
- delna snemna proteza je zobnoprotetični snemni izdelek, s katerim se nadomestijo zobje v eni čeljusti.

Zavarovana oseba je upravičena do izdelave delne snemne proteze v primeru, če ji manjkajo trije ali več zob zapored in izdelava mostička ni možna, če ji manjkajo trije ali več zob na koncu zobne vrste enostransko (skrajšana zobna vrsta) in ob tem še najmanj dva zoba v istem ali drugem kvadrantu v isti čeljusti ali če ji manjkajo zobje v več vrzelih in vsaka od njih predstavlja pravico do mostička. Zavarovana oseba je upravičena do izdelave totalne zobne proteze, če ji manjkajo vsi zobje v eni čeljusti.

Preventiva: postopki, s katerimi se prepreči nastanek zobne gnilobe, boleznih dlesni ali nepravilnosti, ki nastajajo pri razvoju čeljusti ali izražanju zob. Postopki se izvajajo v skladu s pravilnikom ministrstva za zdravje za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni.

Račun: računovodska listina z navedbo zneska za prodan material in/ali opravljeno storitev. Na računu mora biti jasno navedena opravljena storitev in/ali uporabljen material za opravljeno storitev kot tudi cena uporabljenega materiala in/ali storitve.

Samoplačniška ambulanta: ambulanta, ki nima sklenjene pogodbe z ZZS ali pa obratuje zunaj pogodbeno dogovorjenega časa z ZZS, ki mora biti objavljen na vidnem mestu v čakalnici.

Samoplačniške storitve: storitve, ki jih morate plačati, ker niso pravica iz zdravstvenega zavarovanja, na primer:

- storitve, ki niso nujne,
- storitve, ki jih opravi zobozdravnik, ki ni vaš osebni zobozdravnik,
- če se odločite, da vam storitve opravi zobozdravnik ali zvod, ki nima sklenjene pogodbe z ZZS,
- če storitve z vašim soglasjem zobozdravnik opravi izven pogodbeno dogovorjenega delovnega časa (čas, ki ga je zakupil ZZS in je objavljen na vidnem mestu),
- za storitve, ki jih zahtevate v nočnem času, ob nedeljah in praznikih.

Sklenjena zobna vrsta: prisotni vsi zobje v čeljusti.

Skrajšana zobna vrsta: zobna vrsta, v kateri manjkajo najmanj vsi kočniki na eni strani čeljusti.

Standard: uzakonjena mera ali norma, ki predstavlja splošno uveljavljen vzorec.

Standard zdravstvene storitve: strokovno-doktrinarno utemeljene storitve glede na zdravstveno stanje osebe.

Standardni material: material, ki ga v skladu z zakonom in Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja določi ZZS. Za uporabo standardnega materiala ni potrebno doplačilo.

Stranski ali transkanini sektor: del zobne vrste od podočnika nazaj, ki vključuje ličnika in kočnike.

Trajnostna doba: čas, ki začne teči od opravljene storitve do ponovne pridobitve možnosti za izdelavo istovrstne ali podobne storitve v breme zdravstvenega zavarovanja.

Vidni sektor: sprednji zobje, sekalci in podočnika.

Vrzel: prostor v zobni vrsti, ki ni zapolnjen z zobmi.

Zalitje fisure: polnjenje brazd na žvečni ploskvi zoba s kompozitom ali kompozitu podobnim materialom. Preventivna storitev, ki za odrasle osebe ni plačljiva iz naslova zdravstvenega zavarovanja.

Zalivka: zapolnitev zobne kavitete z zobnim materialom (amalgam, kompozit ...).

Zavarovane osebe: osebe, ki so obvezno zdravstveno zavarovane v Republiki Sloveniji. Zavarovanci iz 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter njihovi družinski člani, ki jih določa 20. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in podrobneje tudi 9. člen Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Zdravstveno zavarovanje: obvezno zdravstveno zavarovanje in dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Obvezno zdravstveno zavarovanje v nekaterih primerih krije storitve le v odstotnem deležu od njihove polne vrednosti, razliko do polne vrednosti pa morajo plačati zavarovane osebe iz lastnih sredstev ali pa se za takšno doplačilo zavarujejo s sklenitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Zobni kamen: trda, kalciju podobna snov, ki nastane z mineralizacijo plaka in se nabira na zobeh, protezah in mostičkih. Odstranjevanje zobnega kamna pri odraslih osebah ni plačljivo iz naslova zdravstvenega zavarovanja.

Zobnoprotenični nadomestek: v laboratoriju izdelan nadomestek, s katerim se nadomesti manjkajoči del zoba ali manjkajoči zobje.

ZZS (zavarovalnica): Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji.

Posvetite nekaj minut dnevno skrbi za zdravje vaših ust in vaš nasmeh bo lepši!

DOLŽNOSTI IN PRAVICE, ki jih morate kot pacient poznati V ZOBOZDRAVSTVENI DEJAVNOSTI

VAŠA DOLŽNOST JE:

- skrbeti za zdravje svoje ustne votline,
- posredovati zobozdravniku natančne in celovite podatke, o boleznih, zdravljenju in zdravlilih, ki jih jemljete ali ste jih jemali,
- pravočasno obvestiti zobozdravnika o kakršnikoli spremembi vašega zdravstvenega stanja,
- slediti navodilom in nasvetom zobozdravnika,
- povedati zobozdravniku, če vam ni jasen načrt zdravljenja oziroma, kaj se pričakuje od vas,
- prevzeti posledice nepričakovanega oziroma neugodnega izida zdravljenja, v kolikor zavračate predlagano terapijo ali ne sledite navodilom zobozdravnika,
- obvestiti zobozdravnika, da ga ne morete obiskati ob dogovorjenem terminu.

VAŠE PRAVICE SO:

- da ste informirani o vašem zdravstvenem stanju,
- da so vam pojasnjene posledice v primeru, da odklonite zdravljenje,
- da so vam pojasnjeni posegi in storitve, ki so potrebni za doseganje pričakovanega izida zdravja vaše ustne votline in z njim povezana tveganja,
- da ste seznanjeni z oceno stroškov vašega zdravljenja, z oceno časa, potrebnega za zdravljenje, s pričakovanimi rezultati zdravljenja in z drugimi možnostmi zdravljenja,
- da je zdravljenje opravljeno v okviru standardov dobre zobozdravstvene prakse,
- da vam je omogočen dostop do nujne zobozdravstvene pomoči,
- da imate vpogled v vašo medicinsko dokumentacijo,
- da so podatki, ki se nahajajo v vaši medicinski dokumentaciji, varovani.

Pojmovnik pogostih izrazov v zobozdravstvu

Izdal in založil: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, Ljubljana. Oblikovanje: Imago d.o.o., tisk: Tiskarna Skušek, d.o.o., Ljubljana, februar 2019.

